

Afgørelse om gasbalancering ved negative gaspriser

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender et tillæg til Energinet Gas TSO's markedsbaserede balancemodel for balancering af gasengrosmarkedet, som oprindeligt godkendt den 23. september 2014 af det daværende Energitilsyn og senest ændret ved afgørelse af 28. marts 2019. Tillægget til aftalen har til formål at sikre, at den nuværende incitamentsstruktur opretholdes i tilfælde af negative priser på det dansk-svenske gasengrosmarked.

Ved beregning af netbrugernes marginale salgs- og købspriser for ubalanceret gas ved brug af den vægtede gennemsnitspris, godkendes det, at procentsatsen ved beregning af den lille tilpasning vil have negativ værdi, når den vægtede gennemsnitspris er negativ.

Hermed vil Energinets formel for beregning af netbrugernes marginale salgs- og købspris for ubalanceret gas ved brug af den vægtede gennemsnitspris (den neutrale gaspris) være følgende (step 1):

Ved positiv neutral gaspris (fortsættelse af eksisterende metode)

- Salgspris på balancegas: Neutral gaspris minus 0,5 pct. af den neutrale gaspris
- Købspris på balancegas: Neutral gaspris plus 0,5 pct. af den neutrale gaspris

Ved negativ neutral gaspris (tilføjelse til metoden)

- Salgspris på balancegas: Neutral gaspris minus (-0,5) pct. af den neutrale gaspris
- Købspris på balancegas: Neutral gaspris plus (-0,5) pct. af den neutrale gaspris

Formlen vil være den samme for adjustment step 2, men med de gældende procentsatser for step 2, som følger af ændring til metoden som godkendt af Forsyningstilsynet ved afgørelse den 29. januar 2019, dog således at procentsatserne bliver negative ved negativ neutral gaspris.

Den fremsendte anmeldelse vurderes ikke at opfylde kravet i NC BAL artikel 22, stk. 7, 2. pkt., hvorefter værdien af den lille tilpasning ikke må overstige 10 pct. af den vægtede gennemsnitlige pris. Forsyningstilsynet dispenserer fra dette krav i tilfælde af negative priser, således at hvis den vægtede gennemsnitlige gaspris er negativ, så vil Energinet Gas TSO kunne anvende en negativ procentsats til beregning af den lille tilpasning, jf. det anmeldte tillæg til beregningsmetode.

Afgørelsen er truffet i medfør af § 36 a i lov om naturgasforsyning og artikel 20, stk. 2, i Kommissionens forordning (EU) nr. 312/2014 af 26. marts 2014 om en netregel for balancering af gastransmissionsnettet.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

Denne sag drejer sig om, hvorvidt Forsyningstilsynet kan godkende det anmeldte tillæg til Energinet Gas TSO's markedsbaserede balancemodel (bilag 2), som godkendt ved afgørelse af 23. september 2014 (bilag 6) og senest ændret ved afgørelse af 28. marts 2019 (bilag 8).

Energinet Gas TSO har den 12. juni 2020 metodeanmeldt et tillæg til selskabets markedsbaserede balancemodel til Forsyningstilsynet (bilag 1). Energinet Gas TSO ønskede at ændre formlen for beregning af købs- og salgspriser for balancegas (step 1 og step 2) i tilfælde af, at den neutrale gaspris er negativ, samt have mulighed for at indføre minimumsincitamentsbetalinger i tilfælde af uhensigtsmæssig markedsadfærd. Energinet Gas TSO havde ikke haft denne anmeldelse i forudgående offentlig markeshøring.

Anmeldelsen var i offentlig høring på tilsynets hjemmeside i perioden 15. juni 2020 til 22. juni 2020.

I en opdateret anmeldelse af 25. juni 2020 omfatter anmeldelsen alene ændringen i formlen for beregning af købs- og salgspriser for balancegas i tilfælde af, at den neutrale gaspris er negativ, hvorimod den anden del af anmeldelsen om minimumsincitamentsbetalinger i tilfælde af uhensigtsmæssig markedsadfærd blev trukket tilbage (bilag 2).

Endelig har Energinet Gas TSO sendt præcisering af anmeldelsen til Forsyningstilsynet den 6. juli 2020 (bilag 3).

Årsagen til anmeldelsen af en særlig metode for beregning af den marginale gaspris i tilfælde af negative priser er, at gaspriserne på de europæiske gasmarkeder har været faldende siden årsskiftet og nu ligger på et historisk lavt niveau omkring 5 EUR/MWh, jf. figur 1. Efter den relativt varme vinter 2019/2020 er de europæiske lagre meget fyldte. Sommerperioden er desuden kendetegnet ved lav efterspørgsel. Der er derfor en ikke ubetydelig risiko for, at gaspriserne kan blive negative.

Formålet med anmeldelsen er at fastholde balancemodellens incitamentslementer i tilfælde af negative markedspriser, da det er vigtigt, at balancemodellen har hensigtsmæssige incitamentelementer i forhold til at kunne sikre en velfungerende, markedsbaseret balancering.

DEN GÆLDENDE METODE FOR BALANCERING AF GAS

Med Forsyningstilsynets metodegodkendelse af 23. september 2014 indførte Energinet Gas TSO de fælleseuropæiske regler for balancering i henhold til Kommissionens forordning (EU) Nr. 312/2014 af 26. marts 2014 om en netregel for balancering af gastransmissionsnet (NC BAL). De bærende principper i NC BAL er, at balancereglerne skal være markedsbaserede, og at netbrugerne skal have incitament til at balancere deres egen portefølje i løbet af et gasdøgn.

Siden 2014 er der løbende blevet ændret på incitamentsstrukturen i balancereglerne, som følge af udviklingen i markedet. Seneste ændringer blev foretaget frem mod 1. april 2019 (afgørelse på baggrund af renoveringen af Tyra platformen, og de konsekvenser dette har på fleksibiliteten i gassystemet i de pågældende år, samt afgørelse i forbindelse med udvidelsen af balancemodellen til det svenske marked, joint balancing zone).

Det nuværende balanceregime og balancereglerne er udførligt beskrevet i de tidligere afgørelser, hvor de relevante afgørelser for denne afgørelse følger af bilag 6, 7 og 8.

FORMLEN FOR BEREGNING AF UBALANCEPRIS I DEN GÆLDENDE GODKENDELSE

Formlen for beregning af den marginale købs- og salgspris for ubalancegas blev godkendt af det daværende Energitilsyn ved afgørelse af 23. september 2014, og en senere ændring af denne del af metoden blev godkendt af Forsyningstilsynet ved afgørelse af 29. januar 2019. Metoden for beregning af den marginale købs- og salgspris følger af kravene i artikel 22 i NC BAL.

Det følger af afgørelsen fra 2014, at den grundlæggende formel for beregning af gebyr for ubalancer sker på grundlag af følgende:

”Ubalancepris

121. Afsnittet forklarer princippet for fastsættelse af gebyrer for ubalancer.

122. Hvis transportkundens indtag og udtag af naturgas er forskelligt fra nul i slutningen af gasdøgnet, så er transportkunden i ubalance, og kunden skal betale en ubalancepris for forskellen.

123. Hvis transportkundens ubalance er positiv (transportkundens indtag overstiger transportkundens udtag i det pågældende gasdøgn) skal transportkunden sælge naturgassen til Energinet.dk til den marginale salgspris. Er mængden negativ (transportkundens udtag overstiger transportkundens indtag i det pågældende gasdøgn) skal transportkunden købe naturgassen af Energinet.dk til den marginale købspris.

124. Energinet.dk oplyser, at de marginale salgspriser/købspriser vil blive beregnet således:

- Den marginale salgspris er den laveste af:
 - i. Den laveste pris, som Energinet.dk har opnået ved eventuelle salg af naturgas i løbet af gasdøgnet *eller*
 - ii. Den vægtede gennemsnitspris for alle handler af en withinday kontrakt på Gaspoint Nordic i løbet af gasdøgnet fratrukket small adjustment

- Den marginale købspris er den højeste af:
 - i. Den højeste pris, som Energinet.dk har opnået ved eventuelle køb af naturgas i løbet af gasdøgnet *eller*
 - ii. Den vægtede gennemsnitspris for alle handler af en withinday kontrakt på Gaspoint Nordic i løbet af gasdøgnet tilføjet small adjustment

125. Energinet.dk vil handle i markedet, når E(SCB) er i gul zone. Punkterne (i) vil derfor kun være gældende på dage, hvor E(SCB) er i gul zone og Energinet.dk har handlet i markedet.”

Energinet har implementeret NC BAL, artikel 2, ved at lade den lille tilpasning (small adjustment) være beregnet som en procentsats gange den vægtede gennemsnitspris (den neutrale gas pris).

Ved afgørelse af 29. januar 2019 godkendte Forsyningstilsynet, at der skete ændringer og yderligere differentieringer ved fastsættelse af størrelsen af værdien af small adjustment i step 2, men at formlen i øvrigt bibeholdtes (bilag 7).

FÆLLES DANSK-SVENSK BALANCEMODEL, JBZ

I april 2019 godkendte Forsyningstilsynet, at den geografiske udstrækning af balancemodellen blev udstrakt til at omfatte det svenske område ved godkendelse af den fælles balancezone Joint Balancing Zone (JBZ) for Danmark og Sverige (bilag 8).

Det helt overordnede princip for JBZ er, at den nuværende danske markedsbaserede balancemodel bliver udvidet til også at dække Sverige, således at Sverige med vedtagelsen af JBZ blev omfattet af den danske model og modellens krav. Derfor er der fremadrettet tale om en fælles dansk-svensk balancemodel, som både den danske og den svenske transmissionssystemoperatør er ansvarlig for, og ikke blot en dansk balancemodel, som balancemodellen oprindeligt blev godkendt som.

BAGGRUND FOR ÆNDRING

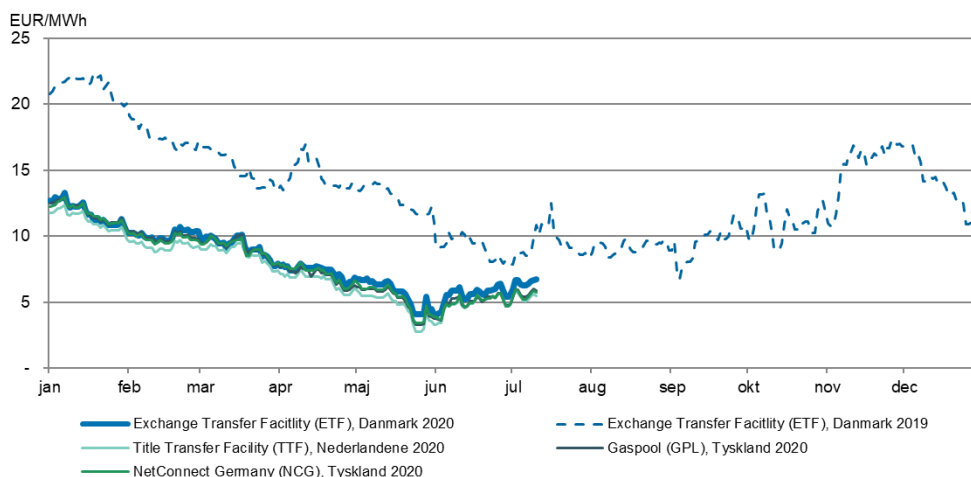
Siden december 2019 har der været en nedadgående pristendens i gasmarkedet, og helt aktuelt i juni og juli 2020 var prisniveauet nede på omkring 4-6 EUR/MWh. Dermed er der risiko for, at priserne kan blive negative. Aktuelt er der et overudbud af gas i det europæiske marked, da der både kommer store mængder af LNG og rørbunden gas. Samtidig er lagrene allerede historisk fyldte sammenlignet med tidligere år.

Gasbørsen EEX (tidligere PEGAS) er valgt som handelsplatform til balancering. Den neutrale gaspris fastsættes som en vægtet gennemsnitspris af gasdøgnet handler for within-day produktet på EEX ETF, hvor ETF er leveringspunktet for børshandler i Danmark. Gasbørsen EEX arbejder på, at det skal være teknisk muligt at handle til negative priser, hvilket ikke er muligt i dag. Dette sammenholdt med den aktuelle markedsituation har gjort, at Energinet Gas TSO og Swedegas har set nærmere på incitamentsstrukturen i reglerne, da selskaberne anvender priserne for ETF-handler på børsen EEX.

Når EEX har fået gennemført, at det bliver teknisk muligt at handle til negative priser, er der brug for, at balancemodellen kan tage højde for denne mulighed, så det sikres, at netbrugerne fortsat har samme incitament til at balancere. Med den nuværende formel vil negative priser medføre, at incitamentet "vender forkert", så det kan betale sig at gå i ubalance. Hermed vil der være risiko for, at Energinet Gas TSO ikke vil kunne opretholde den fysiske balance i systemet.

Incitamentsstrukturen i beregningen af gebyrer for netbrugere, som kommer i ubalance har udgangspunkt i, at gaspriserne er positive. Såfremt gaspriserne bliver negative, virker den godkendte metode for beregning af gebyrer for ubalancer ikke længere efter hensigten. Derfor er der behov for at ændre på denne metode, så den også indeholder incitament for netbrugerne til også at balancere deres gasporteføljer, når gaspriserne måtte være negative. Der er en forventning om, at EEX vil kunne tillade negative priser inden for de nærmeste uger, hvorfor et tillæg til balancemodellen, som tager højde herfor, er af presserende karakter.

FIGUR 1 | UDVIKLINGEN I GASPRISERNE I NEDERLANDENE, TYSKLAND OG DANMARK

Kilde: EEX

ANMELDSENS INDHOLD

Energinet Gas TSO's anmeldelse af tillæg til den gældende balanceringsmodel vedrører beregningen af det daglige gebyr for ubalancegas, som netbrugerne skal afregnes for (step 1 og step 2), så den bliver afhængig af, om den neutrale gaspris er positiv eller negativ, således at incitamentet for netbrugerne til at balancere opretholdes, hvis gaspriserne bliver negative.

Det følger af Energinet Gas TSO's anmeldelse af 12. juni 2020, som præciseret ved mail af 6. juli 2020, at følgende tillæg foreslås:

Formlen for beregning af netbrugernes købs- og salgspriser for ubalancegas, adjust-ment step 1, ændres til:

Ved positiv neutral gaspris (eksisterende metode)

Salgspris på balancegas: Neutral gaspris minus 0,5 pct. af den neutrale gaspris

Købspris på balancegas: Neutral gaspris plus 0,5 pct. af den neutrale gaspris

Ved negativ neutral gaspris (tilføjelse)

Salgspris på balancegas: Neutral gaspris minus (-0,5) pct. af den neutrale gaspris

Købspris på balancegas: Neutral gaspris plus (-0,5) pct. af den neutrale gaspris

Formlen vil være den samme for adjustment step 2, men med de gældende procent-satser for step 2, som følger af ændring til metoden som godkendt af Forsyningstilsynet ved afgørelse den 29. januar 2019, dog således at procentsatserne bliver negative ved negativ neutral gaspris.

Det bemærkes, at der med den neutrale gaspris forstås den vægtede gennemsnitspris, jf. pkt. 124 i den gældende godkendelse af 23. september 2014 og NC BAL artikel 22.

SAGENS PARTER

Forsyningstilsynet vurderer, at Energinet Gas TSO (CVR nr. 39 31 50 84) er forvaltningsretlig part i sagen. Tillægget til metoden er anmeldt af Energinet Gas TSO, og den er baseret på en række metodegodkendelser rettet til Energinet Gas TSO (anmelder) efter § 40, stk. 1, i naturgasforsyningsloven.

Forsyningstilsynet vurderer, at den svenske TSO, Swedegas (registreringsnummer 556181-10348) også er forvaltningsretlig part i sagen. Swedegas har udarbejdet tillægget til den fælles markedsbaserede balancemodel i samarbejde med Energinet Gas TSO og er ansvarlig for indholdet på lige fod med Energinet Gas TSO. Swedegas vil være umiddelbart og direkte berørt af Forsyningstilsynets afgørelse, idet tillægget til metoden ikke kan træde i kraft i Sverige og anvendes af Swedegas, hvis den ikke er godkendt i Danmark. Swedegas afleder rettigheder og pligter af den danske godkendelse, også selvom Swedegas skal søge om godkendelse efter svensk lovgivning hos den svenske regulerende myndighed, Energimarknadsinspektionen (Ei), i det omfang det må følge af svenske regler.

Energinet Gas TSO's metoder for balancering retter sig til alle netbrugere, som transporterer gas i transmissionssystemet, og Forsyningstilsynet vurderer, at ingen enkelt netbruger bliver væsentligt og individuelt berørt af ændringer i den generelle balanceringsmodel på en måde, der påvirker dem væsentligt anderledes end alle andre netbrugere. Forsyningstilsynet vurderer derfor, at ingen individuelle netbrugere er forvaltningsretlige parter i sagen.

Forsyningstilsynet bemærker, at Forsyningstilsynet ikke tager stilling til, om der er individuelle netbrugere/aktører på det svenske gasmarked, som Ei ønsker at betragte som forvaltningsretlige parter efter svensk forvaltningsret eller administrativ praksis.

PARTSHØRING OG OFFENTLIG HØRING

OFFENTLIG HØRING AF ENERGINETS ANMELDELSE

For at oplyse sagen bedst muligt og sikre inddragelse af relevante synspunkter, havde Forsyningstilsynet Energinet Gas TSO's metodeanmeldelse af 12. juni 2020 om tillæg til balancemodellen i offentlig høring på tilsynets hjemmeside i perioden 15. juni 2020 til 22. juni 2020. På grund af sagens hastende karakter i forhold til risikoen for, at der i den nære fremtid kan opstå negative priser på gasengrosmarkedet, og henset til at anmeldelsen alene indeholdte få ændringer til den gældende balancemodel, var den offentlige høring af Energinets anmeldelse af kortere varighed end sædvanligt.

Energinet Gas TSO anmeldte metoden 12. juni 2020, men har ikke haft denne eller den senere anmelde af 26. juni i offentlig markedshøring.

Forsyningstilsynet modtog tre høringssvar til den første metodeanmeldelse. Den anden metodeanmelde af 25. juni har ikke været i høring, da indholdet af den anden metodeanmeldelse er indeholdt i den første.

Markedsaktøren *SEAS-NVE* påpeger, at høringsfristen på fem arbejdsdage er urimelig og kritiserer, at Energinet ikke har konsulteret markedsdeltagerne på nogen måde. *SEAS-NVE* støtter, at pristillægget til den neutrale gaspris ved ubalancer skal rettes til i den matematiske formel, således at der ikke gives forkerte incitamentter til markedsdeltagerne ved negative priser.

Markedsaktøren *Centrica* understreger vigtigheden af regulatorisk sikkerhed for at minimere markedsforstyrrelser, og opfordrer derfor Energinet til at kommunikere med markedsdeltagerne i god tid. *Centrica* anerkender, at den nuværende model er utilstrækkelig ved negative eller lave priser. En ændring af den matematiske formel kan retfærdiggøres for at sikre de rette incitamentter ved negative priser.

Organisationen *Dansk Energi* fremfører bekymring over, at markedets aktører og interessenter kun har fået fem arbejdsdage til at afgive høringssvar over en metodeanmeldelse, som er udarbejdet af Energinet uden involvering af markedet. *Dansk Energi* finder det fornuftigt og rimeligt, at formlen for beregning af købs- og salgspris for ubalancegas ændres, så den afhænger af, om den neutrale gaspris er positiv eller negativ.

PARTSHØRING OG OFFENTLIG HØRING AF UDKAST TIL AFGØRELSE

Forsyningstilsynet har haft udkast til afgørelse i partshøring og offentlig høring i perioden 9. juli til 16. juli 2020, og har i den forbindelse modtaget tre høringssvar.

Sagens parter, *Energinet Gas TSO* og *Swedegas*, har ikke haft nogen bemærkninger til udkast til afgørelse.

Dansk Energi finder det fornuftigt og rimeligt, at formlen for beregning af købs- og salgspris for ubalancegas (step 1 og 2) ændres, så der tages højde for tilfælde med negative gaspriser og markedet får retvisende prissignaler og incitamentter, og bemærker, at Energinets prisblad skal rettes, så formlerne for salgs- og købspriser angives med udgangspunkt i transportkunderne, sådan som Energinet selv har beskrevet i e-mailen af 6. juli 2020 (bilag 3).

Dansk Energi anfører herudover, at høringsfrister på fem arbejdsdage for hhv. metodeanmeldelsen, som er udarbejdet uden markedets inddragelse, og udkastet til afgørelsen er urimeligt kort, og opfordrer til, at Energinets udvikling af og ændringer i metoder, markedsregler mv. sker med inddragelse af markedsaktørerne og høringer, der følger god forvaltningspraksis. I den forbindelse opfordres Forsyningstilsynet til at sikre, at den nødvendige markedsinddragelse finder sted.

Markedsaktøren *Centrica* tilslutter sig det foreslåede tillæg til metoden.

RETSGRUNDLAG

DANSKE RETSREGLER

Naturgasforsyningsloven (Lovbekendtgørelse nr. 126 af 6. februar 2020 om naturgasforsyning) fastsætter, at loven gælder for Danmark, jf. lovens § 2, stk. 3.

§ 2. Loven finder anvendelse på transmission, distribution, forsyning og oplagring af naturgas, herunder flydende naturgas (LNG). Loven finder desuden anvendelse på tilstødende naturgasforsyningssystemer.

Stk. 2. Loven finder også anvendelse på biogas, gas fra biomasse og andre typer gas, i det omfang sådanne gasser teknisk og sikkert kan injiceres og transporteres gennem naturgassystemet.

Stk. 3. Loven gælder på land, søterritoriet, i den eksklusive økonomiske zone og på dansk kontinentalsokkelområde.

(...)

Naturgasforsyningsloven fastlægger en række grundlæggende krav til transmissionselskaber – herunder at transmissionsselskaber (Energinet Gas TSO) har ansvaret for forsynings sikkerheden i Danmark, jf. § 12.

§ 12. Et transmissionsselskab skal

- 1) i fornødent omfang tilslutte anlæg til opgradering af biogas til naturgaskvalitet (opgraderingsanlæg), distributionsnet samt forbrugere,*
- 2) sikre kvaliteten af den naturgas, der leveres fra transmissionsnettet,*
- 3) varetage opgaver vedrørende forsynings sikkerheden i Danmark,*
- 4) samarbejde med andre transmissionsselskaber i Danmark og i andre lande med henblik på en effektiv udveksling af naturgas,*
- 5) udarbejde planer for det fremtidige behov for transmissionskapacitet,*
- 6) sikre, at der er tilstrækkelige mængder naturgas i det samlede naturgasforsyningssystem, således at den fysiske balance i nettet kan oprettholdes, jf. § 11, stk. 1, nr. 1, og*

7) anvende gennemsigtige, ikkediskriminerende, markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, det anvender til at udføre sit hvern.

Stk. 2. (...)

Stk. 3 (...)

Naturgasforsyningsloven fastsætter, at Forsyningstilsynet skal godkende de metoder, som Energinet (transmission) bruger til at fastsætte priser og betingelser for adgang til transmissionsnettet, herunder betingelser og priser for balancering, jf. lovens § 36 a, stk. 1.

§ 36 a. Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet samt LNG-faciliteter fastsættes af transmissions-, distributions- og LNG-selskaber efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet af de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår, herunder tariffer.

Naturgasforsyningsloven har ikke særskilte regler om balancering, som ikke også fremgår af EU-retten om balancering, og naturgasforsyningsloven er derfor ikke omtalt yderligere i dette retsgrundlag.

EU-RETLIGE REGLER

Den europæiske gasforordning (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 715/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1775/2005) fastsætter de grundlæggende krav til de nationale regler for balancering – herunder at transmissionssystemoperatører skal bestræbe sig på at harmonisere balanceringsordninger og strømline strukturer og niveauer for balanceringsstariffer for at fremme handlen med gas, jf. artikel 21

Artikel 21 - Regler for balancering og gebyrer for ubalancer

1. Reglerne for balancering skal udformes på en retfærdig, ikke-diskriminerende og gennemsigtig måde og baseres på objektive kriterier. Balanceringsreglerne skal afspejle reelle systembehov, idet der tages hensyn til, hvilke ressourcer transmissionssystemoperatøren råder over. Balanceringsreglerne skal være markedsbaserede.

2. For at netbrugerne kan foretage korrigerende indgreb i tide skal transmissionssystemoperatørerne fremlægge fyldestgørende, rettidige og pålidelige internetbaserede oplysninger om brugernes balanceringsstatus.

De fremlagte oplysninger skal afspejle de oplysninger, der er til rådighed for transmissionssystemoperatøren, og referere til den afregningsperiode, som der beregnes gebyrer for ubalancer for.

Oplysninger i henhold til dette stykke fremlægges uden betaling.

3. Gebyrerne for ubalancer skal i videst muligt omfang være omkostningsbaserede, men skal samtidig på passende vis anspore netbrugerne til at skabe balance i deres tilførsel og udtræk af gas. Krydssubsidiering mellem netbrugere skal undgås, og gebyrerne må ikke hindre nye markedsdeltagere i at komme ind på markedet.

Metoden for beregning af gebyrerne for ubalance samt de endelige tariffer skal offentliggøres af de kompetente myndigheder eller transmissionssystemoperatøren.

4. Medlemsstaterne sikrer, at transmissionssystemoperatørerne bestræber sig på at harmonisere balanceringsordninger og strømline strukturer og niveauer for balanceringsstariffer for at fremme handlen med gas.

Med hjemmel i den europæiske gasforordning (artikel 8) er der vedtaget en europæisk netregel om balancering, Kommissionens forordning (EU) Nr. 312/2014 af 26. marts 2014 om en netregel for balancering af gastransmissionsnet. Denne forordning omtales og forkortes ofte med den engelske term, **NC BAL**, hvilket står for **Network Code for Balancing**.

NC BAL fastsætter sit anvendelsesområde således, jf. artikel 2

Artikel 2 - anvendelsesområde

- 1. Denne forordning finder anvendelse på balanceringszoner inden for Unionens grænser.*
- 2. Forordningen finder ikke anvendelse på balanceringszoner i medlemsstater, som er omfattet af en undtagelse i henhold til artikel 49 i direktiv 2009/73/EF.*
- 3. (...)*

NC BAL fastsætter, at netbrugerne har det primære ansvar for at balancere nettet, at balanceringsregler skal afspejle systemets behov, at der skal tages hensyn til TSO ressourcer, og at reglerne skal give netbrugerne incitamenter til at balancere.

Artikel 4 - Generelle principper

- 1. Netbrugerne er ansvarlige for at balancere deres balanceringsporteføljer for at minimere behovet for, at transmissionssystemoperatører er nødt til at udføre balancering i henhold til denne forordning.*
- 2. Balanceringsregler, som fastlægges i henhold til denne forordning, skal afspejle ægte systembehov, idet der tages hensyn til de ressourcer, der er til rådighed for transmissionssystemoperatørerne, og de skal give netbrugerne incitamenter til at balancere deres balanceringsporteføljer på en effektiv måde.*

De generelle krav til gebyrer for ubalance fremgår af artikel 19

Artikel 19 - Generelle bestemmelser

- 1. Netbrugerne er forpligtet til at betale eller har ret til at modtage (alt efter, hvad der er relevant) et dagligt gebyr for ubalance for deres daglige ubalancemængde for hvert gasdøgn.*
- 2. Det daglige gebyr for ubalance skal opføres særskilt på transmissionssystemoperatørens fakturaer til netbrugerne.*
- 3. Det daglige gebyr for ubalance skal være omkostningsægte og tage højde for priserne for transmissionssystemoperatørens balancering, hvis det er relevant, og for den lille tilpasning, der er omhandlet i artikel 22, stk. 6.*

Det følger af artikel 20, stk. 1, at transmissionssystemoperatøren skal forelægge metode for beregning af det daglige gebyr for ubalance for den nationale regulerende myndighed til godkendelse:

Artikel 20 - Metode til beregning af det daglige gebyr for ubalance

1. *Transmissionssystemoperatøren forelægger metoden til beregning af det daglige gebyr for ubalance, der påtænkes anvendt i dennes balanceringszone, for den nationale regulerende myndighed med henblik på godkendelse.*
- (2.-3. udeladt)

NC BAL fastsætter, hvorledes netbrugerne skal betale for deres ubalancer. Der skal betales for enhver daglig ubalance – med daglig afregning (daglig "cash-out"). Betalingen skal være baseret på de marginale købs- og salgspriser på den valgte handelsplatform kombineret med en incitamentsstruktur, den såkaldte "lille tilpasning" (ofte omtalt med det engelske udtryk "small adjustment"), jf. artikel 22 og artikel 23.

Artikel 22 – Gældende pris

1. *I forbindelse med beregningen af det daglige gebyr for ubalance, jf. artikel 23, bestemmes den gældende pris således:*
 - a) *den marginale salgspris, hvis den daglige ubalancemængde er positiv (dvs. netbrugerens tilførsel overstiger netbrugerens udtræk i det pågældende gasdøgn), eller*
 - b) *den marginale købspris, hvis den daglige ubalancemængde er negativ (dvs. netbrugerens udtræk overstiger netbrugerens tilførsel i det pågældende gasdøgn).*
2. *Der beregnes en marginal købspris og en marginal salgspris for hvert gasdøgn i henhold til følgende:*
 - a) *den marginale salgspris er den laveste pris af følgende:*
 - i) *den laveste pris i en hvilken som helst handel med tittle-produkter, som transmissionssystemoperatøren er involveret i, for det pågældende gasdøgn, eller*
 - ii) *den vægtede gennemsnitlige pris for gas for det pågældende gasdøgn, minus en lille tilpasning.*
 - b) *den marginale købspris er den højeste pris af følgende:*
 - i) *den højeste pris i en hvilken som helst handel med tittle-produkter, som transmissionssystemoperatøren er involveret i, for det pågældende gasdøgn, eller*
 - ii) *den vægtede gennemsnitlige pris for gas for det pågældende gasdøgn, plus en lille tilpasning.*
3. *Ved bestemmelsen af den marginale salgspris, den marginale købspris og den vægtede gennemsnitlige pris skal de pågældende handler være foretaget på handelsplatforme, som på forhånd er udpeget af*

transmissionssystemoperatøren og godkendt af den nationale regulerende myndighed. Den vægtede gennemsnitlige pris er den energi-vægtede gennemsnitlige pris for handler med tittle-produkter, der er foretaget i det virtuelle handelspunkt for det pågældende gasdøgn.

4. Der defineres en standardregel, hvis stk. 2, litra a) og b), ikke giver mulighed for at beregne en marginal salgspris og/eller en marginal købspris.

5. Hvis det godkendes af den nationale regulerende myndighed, kan prisen på lokalitetsafhængige produkter inddrages ved bestemmelsen af den marginale salgspris, den marginale købspris og den vægtede gennemsnitlige pris, hvis transmissionssystemoperatøren foreslår dette, hvorved omfanget af transmissionssystemoperatørens brug af lokalitetsafhængige produkter tages i betragtning.

6. Den lille tilpasning:

*a) skal tilskynde netbrugerne til at balancere deres tilførsel og udtræk
b) udformes og anvendes på en ikke-diskriminerende måde med sigte på:*

i) ikke at hindre markedsadgang

ii) ikke at bremse udviklingen af konkurrenceprægede markeder

c) må ikke have en skadelig indvirkning på den grænseoverskridende handel

d) må ikke føre til urimelig finansiel eksponering for netbrugere som følge af daglige gebyrer for ubalance.

7. Værdien af den lille tilpasning kan være forskellig ved bestemmelsen af den marginale købspris og den marginale salgspris. Værdien af den lille tilpasning må ikke overstige 10 % af den vægtede gennemsnitlige pris, medmindre den berørte transmissionssystemoperatør kan begrunde en anden værdi over for den nationale regulerende myndighed og få den godkendt i henhold til artikel 20.

Artikel 23 – Dagligt gebyr for ubalance

1. Ved beregningen af hver netbrugers daglige gebyr for ubalance ganger transmissionssystemoperatøren netbrugerens daglige ubalance med den gældende pris, der fastlægges i overensstemmelse med artikel 22.

2. Det daglige gebyr for ubalance anvendes som følger:

a) hvis en netbrugers daglige ubalancemængde for gasdøgnet er positiv, antages netbrugeren at have solgt gas til transmissionssystemoperatøren svarende til den daglige ubalance-mængde og har dermed ret til udbetaling af det daglige gebyr for ubalance fra transmissions-systemoperatøren, og

b) hvis en netbrugers daglige ubalancemængde for gasdøgnet er negativ, antages netbrugeren at have købt gas af transmissionssystemoperatøren svarende til den daglige ubalance-mængde og skal derfor betale det daglige gebyr for ubalance til transmissionssystemoperatøren.

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Denne sag handler om, hvorvidt Forsyningstilsynet kan godkende det anmeldte tillæg til Energinet Gas TSO's markedsbaserede balancemodel, som oprindeligt godkendt i 2014 og senest ændret ved godkendelse den 28. marts 2019, jf. sagsfremstillingen ovenfor.

Indledningsvist bemærker Forsyningstilsynet, at Energinet Gas TSO har udarbejdet anmeldelsen af 25. juni 2020 i samarbejde med den svenske gas TSO, Swedegas. Forsyningstilsynet har kun kompetence til at metodegodkende modellen for Danmark, jf. naturgasforsyningslovens § 2, stk. 3.

Den svenske regulerende myndighed, Ei, er kompetent myndighed for at godkende tillægget for Sverige, hvor Forsyningstilsynet ikke har myndighedskompetence, i det omfang dette vil være et krav efter de svenske regler. Ei har dog oplyst Forsyningstilsynet om, at det efter en konkret vurdering af det svenske retsgrundlag ikke vil være nødvendigt for Ei at godkende det foreliggende forslag til tillæg til den gældende balanceringsmetode.

Forsyningstilsynet bemærker herudover indledningsvis, at de tre indkomne høringsvar fra SEAS-NVE, Centrica, og Dansk Energi udtrykker enighed i behovet for at justere købs- og salgspriserne for ubalance i tilfælde af negative priser. Der er under høringen ikke fremkommet kritik af denne anmeldte ændring til beregning af balanceringsgebyr ved negative gaspriser. Den øvrige del af den oprindelige anmeldelse, som Forsyningstilsynet modtog visse kritiske høringsvar om, har Energinet Gas TSO og Swedegas trukket tilbage, hvorfor denne del af den oprindelige anmeldelse ikke indgår i denne afgørelse.

NATURGASFORSYNINGSLOVEN

Det er forsyningstilsynets opfattelse, at det anmeldte tillæg til metode er omfattet af **§ 36 a i lov om naturgasforsyning**, jf. samme lovs § 2 og § 12, da metoden vedrører priser og betingelser for anvendelse af gastransmissionsnettet. Det følger af denne bestemmelse, at disse priser og betingelser fastsættes af transmissionsselskaber efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet.

Det er Forsyningstilsynets vurdering, at anmeldelsen skal vurderes efter den europæiske gasforordning (Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 715/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1775/2005) og NC BAL (Kommissionens forordning (EU) Nr. 312/2014 af 26. marts 2014 om en netregel for balancering af gastransmissionsnet).

På baggrund heraf vil metodeanmeldelsen blive vurderet efter gasforordningens artikel 21 samt artiklerne 2, 4, 22 og 23 i NC BAL.

GASFORORDNINGEN

Det følger af **gasforordningens artikel 21**, stk. 3, at gebyrerne for ubalancer i videst muligt omfang skal være omkostningsbaserede, og at de samtidig på passende vis skal anspore netbrugerne til at skabe balance i deres tilførsel og udtræk af gas.

Baggrunden for anmeldelsen af dette tillæg til metoden er netop, at den gældende metode netop må anses for at anspore til den modsatte adfærd hos brugerne, hvis gaspriserne bliver negative. Der er en forventning om, at EEX vil kunne tillade negative priser inden for de nærmeste uger, hvorfor et tillæg til balancemodellen, som tager højde herfor, er af presserende karakter.

Med den foreslåede ændring sikres det, at netbrugerne fortsat har incitament til at fremme balance i deres tilførsel og udtræk af gas i de situationer, hvor gaspriserne måtte blive negative. Derfor vil den foreslåede tilføjelse til metoden netop sikre, at kravet i gasforordningens artikel 21 også vil blive efterlevet i den situation, hvis gaspriserne bliver negative.

Det er ligeledes vurderingen, at tillægget opfylder kravet i artikel 21, stk. 1, om, at reglerne for balancering skal udformes på en retfærdig, ikke-diskriminerende og gennemsigtig måde og være baseret på objektive kriterier. Såfremt man opretholder den eksisterende beregning for ubalancer, vil man ved negative priser risikere, at metoden ikke ville fremstå retfærdig, da de brugere, som måtte skabe ubalancer i systemet, ville opnå en økonomisk gevinst herved. Dette søger anmeldelsen af tillæg til metode netop at adressere, så metoden også kan anses for at opfylde disse betingelser, hvis gasprisen måtte blive negativ.

NC BAL

Balanceringsmetoden er omfattet af reglerne i **NC BAL**, da der er tale om regulering af balanceringszoner inden for Unionens grænser, jf. forordningens artikel 2. Det følger af forordningen som et generelt princip, at balanceringsregler skal afspejle ægte systembehov og give netbrugerne incitamenter til at balancere deres balanceringsporteføljer på en effektiv måde, jf. **NC BAL artikel 4**.

Det er netop hensigten med det anmeldte tillæg, at balanceringsmodellen også skal indeholde incitamenter for netbrugerne til at balancere deres porteføljer, hvis gaspriserne måtte blive negative. Derfor har den anmeldte ændring netop til hensigt at efterleve blandt andet denne bestemmelse, da den gældende metode ikke kan siges at efterleve dette krav, hvis priserne måtte blive negative.

Formel for beregning af ubalancegebyr

Det følger af **NC BAL artikel 20**, at transmissionssystemoperatøren skal forelægge metode for beregning af det daglige gebyr for ubalance for den regulerende myndighed med henblik på godkendelse. Energinet Gas TSO har i overensstemmelse hermed anmeldt det foreliggende tillæg til metode for kommerciel balanceringsmodel til Forsyningstilsynet.

Netbrugerne er forpligtet til at betale eller har ret til at modtage et gebyr for ubalance for deres daglige ubalancemængde for hvert gasdøgn, jf. NC BAL **artikel 19**. Det følger af denne artikel, at det daglige gebyr skal være omkostningsægte og tage højde for priserne for transmissionssystemoperatørens balancering. I det omfang der i dag måtte opstå negative priser, vil den gældende metode heller ikke opfylde disse kriterier, men med den anmeldte ændring, vil det kunne sikres, at denne bestemmelse vil kunne efterleves ved negative priser, som det er tilfældet i dag ved positive priser.

Det daglige gebyr beregnes på grundlag af en formel i medfør af NC BAL artikel 23, og i den forbindelse er der behov for at fastlægge den gældende gaspris. Det følger af bestemmelsen, at denne fastsættes i medfør af NC BAL **artikel 22**.

Det følger af artikel 22, stk. 2, at der beregnes en marginal salgspris og en marginal købspris for netbrugerne for hvert gasdøgn i henhold til følgende:

- a) den marginale salgspris er den laveste pris af følgende:
 - i) den laveste pris i en hvilken som helst handel med title-produkter, som transmissionssystemoperatøren er involveret i, for det pågældende gasdøgn, eller
 - ii) den vægtede gennemsnitlige pris for gas for det pågældende gasdøgn, minus en lille tilpasning.

- b) den marginale købspris er den højeste pris af følgende:
 - i) den højeste pris i en hvilken som helst handel med title-produkter, som transmissionssystemoperatøren er involveret i, for det pågældende gasdøgn, eller
 - ii) den vægtede gennemsnitlige pris for gas for det pågældende gasdøgn, plus en lille tilpasning

Denne afgørelse vedrører fastsættelse af den marginale salgs- og købspris ved hjælp af andet led af formelen, nemlig ved hjælp af den vægtede gennemsnitlige pris fratrukket eller tillagt en lille tilpasning.

Denne formel tager dog udgangspunkt i, at gasprisen er positiv, da netbrugerens incitament til at balancere sine gasmængder som udgangspunkt alene er tilstede i formelen, hvis priserne er positive. Formlen tager ikke højde for, at gaspriserne kan blive negative, da den som udgangspunkt vil modvirke netbrugerens incitament til at balancere sine gasmængder, hvis gaspriserne bliver negative.

Forsyningstilsynet finder, at det er afgørende, at netbrugerne gives de rette incitamenter til at balancere deres balanceringsporteføljer i henhold til intentionerne i NC BAL og gasforordningen. I den nuværende model vil dette dog ikke være tilfældet, hvis gasprisen er negative. I så fald vil netbrugerne kunne få incitament til at skabe ubalance for derved at tjene på afregningen af det daglige gebyr for ubalance. Udviklingen i gaspriserne på de europæiske gasmarkeder det seneste halve år understreger, at risikoen for, at gaspriserne på EEX ETF kan blive negative, ikke er ubetydelig. Gasbørsen EEX

forventer at kunne tillade negative priser på with-in day produkter inden for den nærmeste fremtid, hvorfor et tillæg til metoden, som tager højde herfor, er af stor nødvendighed for balanceringen af gasnettet.

Der er dog ikke hjemmel i NC BAL til at fravige formlen i artikel 22, stk. 2, i denne situation, for eksempel ved at ændre formlens fortegn, uanset det modsatrettede incitament ved negative gaspriser.

Dog vurderes det heller ikke at være foreneligt med den øvrige del af NC BAL eller med gasforordningen, hvis formlen for beregning af den marginale salgs- og købspris ikke skaber incitament for netbrugerne til at balancere sine gasmængder, men derimod kan skabe incitament til at skabe ubalancer, jf. nærmere ovenfor.

Fastsættelse af en lille tilpasning, small adjustment

En anden løsning til at sikre de rette incitamenter i opgørelsen af ubalancegebyret vil være at ændre værdien af small adjustment, dvs. den lille tilpasning i medfør af NC BAL artikel 22, stk. 6. Dette kunne ske i form af, at i tilfælde af at gaspriserne måtte blive negative, så vil procentsatsen ved beregning af den lille tilpasning skulle være tilsvarende negativ. Energinet Gas TSO har netop præciseret opgørelsen af ubalancegebyret på denne måde ved mail af 6. juli 2020.

På denne måde vil man opnå samme økonomiske incitamenter som ved den oprindeligt anmeldte metode af 25. juni 2020, men det vil være foreneligt med formlen som fastsat i artikel 22, stk. 2, i NC BAL, da man ændrer i værdien af den lille tilpasning og ikke i selve formlen.

Det følger af NC BAL artikel 22, stk. 6, at den lille tilpasning skal tilskynde netbrugerne til at balancere deres tilførsel og udtræk af gas, og at tilpasningen skal være ikke-diskriminerende. Det følger ligeledes af stk. 7, at værdien af den lille tilpasning kan være forskellig ved bestemmelsen af den marginale købspris og den marginale salgspris.

En sådan ændring af den lille tilpasning i metoden for beregning af den marginale gaspris, vurderes at have den rette tilskyndelseeffekt for netbrugerne, hvilket er et krav til værdien af den lille tilpasning i medfør af artikel 22, stk. 6. Ligeledes vil der være tale om en generel regel, som gælder lige for alle. Der vil derfor også være tale om en ikke-diskriminerende fastsættelse af tilpasningen. Det følger af stk. 7, at den lille tilpasning godt må variere i værdi, hvorfor det også skønnes foreneligt med dette krav, at fastsætte værdien som negativ, når gaspriserne i øvrigt er negative.

Dog følger det også af artikel 22, stk. 7, 2. pkt., at værdien af den lille tilpasning ikke må overstige 10 pct. af den vægtede gennemsnitlige pris, medmindre den berørte transmissionssystemoperatør kan begrunde en anden værdi over for den nationale regulerende myndighed og få denne godkendt.

Værdien af den lille tilpasning er i Energinet Gas TSO's implementering af NC BAL defineret som en procentsats gange den vægtede gennemsnitspris. Såfremt gaspriserne måtte blive negative, vil værdien af den lille tilpasning kunne overstige 10 pct. af den vægtede gennemsnitspris. Dette vil være tilfældet, hvis procentsatsen i den anmeldte beregningsmetode enten er positiv, men mindre end 10 pct., eller negativ.

Forsyningstilsynet anser Energinet Gas TSO's anmeldelse for at indeholde en anmodning om dispensation fra kravet i medfør af artikel 22, stk. 7. Det skyldes, at artikel 22, stk. 7, som udgangspunkt ikke synes at tage højde for muligheden for negative gaspriser.

På denne baggrund vil Forsyningstilsynet kunne dispensere fra dette krav i tilfælde af negative priser, således at hvis den vægtede gennemsnitlige gaspris er negativ, så vil Energinet Gas TSO kunne anvende en negativ procentsats til beregning af den lille tilpasning, jf. det anmeldte tillæg til beregningsmetode som beskrevet ovenfor.

Endelig vurderes denne ændring ikke at have nogen skadelige indvirkning på grænseoverskridende handel eller at kunne føre til urimelig finansiel eksponering, som er øvrige betingelser til fastsættelse af den lille tilpasning.

På denne baggrund vurderes det at ville være foreneligt med NC BAL, at fastsætte en negativ værdi for procentsatsen, der indgår i beregningen af den lille tilpasning, når gasprisen i øvrigt er negativ.

Ved en sådan ændring af værdien af den lille tilpasning, når gaspriserne er negative, vil man herudover sikre, at metoden vil leve op til kravene om at sikre de rette incitamenter for netbrugerne til at balancere deres ind- og udførsel af gas, jf. kravene i NC BAL artikel 4 og 19 og gasforordningens artikel 21, jf. nærmere ovenfor.

SAMLET KONKLUSION

Forsyningstilsynet kan godkende et tillæg til Energinet Gas TSO's markedsbaserede balancemodel for balancering af gasengrosmarkedet, som oprindeligt anmeldt af 12. juni 2020 og opdateret ved anmeldelse af 25. juni 2020 og 6. juli 2020. Tillægget til aftalen har til formål at sikre, at den nuværende incitamentsstruktur opretholdes i tilfælde af negative priser på det dansk-svenske gasengrosmarked.

Det vurderes at være i overensstemmelse med NC BAL, at man ved beregning af den marginale salgs- og købspris for ubalanceret gas ved brug af den vægtede gennemsnitspris, kan bestemme, at procentsatsen, der indgår i beregning af den lille tilpasning, skal have negativ værdi, når den vægtede gennemsnitspris er negativ.

Den fremsendte anmeldelse vurderes ikke at opfylde kravet i NC BAL artikel 22, stk. 7, 2. pkt., hvorefter værdien af den lille tilpasning ikke må overstige 10 pct. af den vægtede gennemsnitlige pris, medmindre den berørte transmissionssystemoperatør kan begrunde en anden værdi over for den nationale regulerende myndighed og få denne godkendt. Det er Forsyningstilsynets vurdering, at tilsynet i den foreliggende sag kan dispensere for, at den anmeldte ændring til metode skal efterleve dette krav.

Såfremt gaspriserne måtte blive negative, vurderes den gældende metode ikke at være forenelig med kravene i gasforordningen og Kommissionens forordning om en netregel for balancering af gastransmissionsnettet, NC BAL, da metoden ikke indeholder den nødvendige incitamentsstruktur for netbrugerne til at balancere deres gasporteføljer inden for døgnet.

Et tillæg til den gældende kommercielle balanceringsmodel med det ovenfor anførte indhold om at procentsatsen, der indgår i beregningen af den lille tilpasning, skal have negativ værdi, når den vægtede gennemsnitspris er negativ, vurderes at skabe den samme incitamentsstruktur ved negative priser, som gælder i dag, når priserne er positive. Dermed vurderes tillægget at bringe metoden i overensstemmelse med kravene i medfør af gasforordningen og Kommissionens forordning om en netregel for balance- ring af gastransmissionsnettet, NC BAL.

Med venlig hilsen

Camilla Brovang
Chefkonsulent